

עלי מרפא
שער הגליון
יון הונגרי
למעשה
בני היכלא

שננה לבנות ביה"כ
שבדי לחות מוסיזם בארון
שעה אחת בעוה"ז
עבודת יוה"כ
פתיחה בתפילת נעילה

התורה הזמנית:
תפילה בבחינת דין
פנינים מהלימוד היומי בלקור'ם ולקור'ה איין בלעטל
שובו אלי אפילו ברמיה
השלכת הירידות לעזאזל
שמאלו תחת לראשי
עבודת יוה"כ ביודי החוחר
הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

אותך אני מבקש!

התורה שבידנו היום, הם הלוחות השניות, יחד עם שבדי הלוחות הראשונות. לאמור: לא משנה מה יהיה, תמיד תמיד נישאר ביחד.

שלנו. אמנם בכדי לשמור ולתחזק את הקשר הזה, קיבלנו מערכת שלימה של תורה ומצוות; יש מותר ויש אסור, יש שכר ויש עונש. אבל צריך לזכור מה האמצעי ומה המטרה; לא הקשר נועד בשביל התורה, אלא התורה ניתנה בשביל הקשר. כאשר הקב"ה כביכול צריך לבחור בין התורה לבין היהודי, הבחירה היא ביהודי. וכאשר משה רבינו עמד מול חטא העגל, הוא עמד בעצם מול השאלה:

איש לא יכול לכפר ולהעביר את כל מה שהצטבר עלינו. רק ה' בעצמו מסוגל להחליט לבטל את כל חוקי ההיגיון הרוחני ולכפר.

התורה או עם ישראל, וללא היסוס הוא שבר את התורה לרסיסים, והותיר את עם ישראל על כנו. כי התורה היא הטבעת, ועם ישראל הוא הכלה. ולא מוותרים על הכלה בשביל הטבעת...

אמת לאמיתה

הוא קיבל 'ישר כח'. ובעקבות כך קבלנו לוחות שניות, ואת יום הכיפורים.

יום הכיפורים מספר את הסיפור האמתי: בני היקר והאהוב, תבין, אני רוצה 'אותך'! בגלל שאני רוצה אותך, הבאתי לך תורה ומצוות, כי זו הדרך שבה אנו מתחברים, זו הדרך שבה אנחנו חיים יחד, זו הדרך שבה אתה מגלה את הקשר בינינו. אבל כל נשכח: אתה הוא הסיפור!

פעם בשנה ביום כיפור, אנחנו עוצרים הכל ונזכרים מחדש באהבה הזאת. לא כדי לומר שלא היה שום דבר לא בסדר - להיפך, אנחנו יודעים שהיה הרבה 'לא בסדר' וגם מתוודים על כך עשרה פעמים - אלא כדי להיזכר שגם אחרי כל מה שהיה, אנחנו עדיין בקשר!

וזה החידוש של יום כיפור. יכול להיות שנפלת, התרחקת, קלקלת ופגעתי. אבל 'אני' אינני רק המעשים שלי, אני בן. והקשר עדיין קיים. אולי לכן, גם אנשים רחוקים - מרגישים חיבור ליום הקדוש והמיוחד הזה.

יום כיפור הוא יום אחד בשנה, אבל חייב ללוות אותנו כל יום וכל היום. התורה שבידנו היום, הם הלוחות השניות, יחד עם שבדי הלוחות הראשונות.

לאמור: לא משנה מה יהיה, וכמה שבירים שלא יהיו בדרך, תמיד תמיד נישאר ביחד. התורה איננה מבחן אלא חיבור. ואם כך, בוודאי תשמח להיצמד אליה כמה שיותר.

היום המפורסם והמכובד ביותר בעם ישראל לדורותיו - הוא ללא ספק יום כיפור. אין בנמצא כמעט יהודי שאינו מכיר בו. גם אלו שלמרבית הצער רחוקים מקיום התורה באופן כללי, עדיין מכבדים ובדרך כלל גם שומרים את יום הכיפורים, מתענים ואף מתפללים בו.

וכגודל פרסומו כבודו ויקרו, כך גודל הפלא שבו. אין שום הגיון להכריז על יום מסוים כיום של סליחה ומחילה. אף אחד אינו מודיע מראש שלא משנה מה תעשה, בתאריך פלוני אמחול לך על הכל... כעיקרון, מצופה מאדם להתנהג נכון. היה ולא התנהג כך, הוא לא בסדר. אם יבוא מעצמו ויתנצל, ייתכן שיצליח לתקן ולפייס. אם מישוהו בר-סמא ירחם עליו באופן אישי, הוא מסוגל להעניק לו חנינה. אבל להכריז מראש שביום מסוים - אפשר לתקן הכל, וכולם מקבלים חנינה, אין בזה שום הגיון, וזה אכן לא קיים בשום מדינה ובשום אומה.

מערכת יחסים

כי אכן, לא מדובר במדינה ולא באומה. מדובר במשפחה.

כפי הנראה לא נמצא משפחה אחת בעולם, שבפתח ביתה מופיע תקנון שאומר: כללי ההתנהגות בבית: א. לא לריב. ב. לקום בזמן. ג. לסדר את הבית, וכן הלאה. עם סיומת מודגשת: מי שמתנהל לפי התקנון, זכאי להטבות שיש בבית הזה. ומי שאינו מתנהל כך, עלול לעונשים, ובמקרים מסוימים אף יאלץ לעזוב את הבית, ולחפש לו מקום אחר.

הנוסח הזה מוכר מאוד; הוא יכול להיות קיים במדינה, במוסד או בקהילה, אבל לא במשפחה. מה שמאחד בני מדינה או תלמידי מוסד - הוא צורך. ולכן, מי שאינו משרת את הצורך הזה, לא מעוניינים בו. לא כן במשפחה. מה שמאחד בני משפחה - זו אהבה. בני המשפחה אוהבים זה את זה, ומעוניינים זה בזה, לא משנה מה יהיה.

כמובן שלצורך התקיימות משותפת נדרש גם שיתוף פעולה והתנהגות מתאימה, יש כללים, יש גבולות, ויש גם השלכות למעשים. אבל כל אלו הם תוספת ולא עיקר העניין. העיקר הוא הקשר. וזה בדיוק ההבדל בין מערכת של כללים לבין מערכת יחסים.

הגוי, הוא כמו אזרח במדינה, ובינו לבין בורא עולם יש 'מערכת כללים'. לעומת זאת יהודי, בינו לבין השם יתברך יש מערכת יחסים של אהבה. הוא אוהב אותנו, ורוצה 'אותנו'! לא דווקא את הפעולות

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

תמשיך את דרך הבקאות לכל השנה

ב"ה יום ו' עשרת ימי תשובה תר"ה:

ובעל החכמים בעל הישועות יחוס וירחם עלינו שנצפה לבנות הרבה ביום הקדוש והנורא והאיום מאוד הבא לקראתנו לשלום שהוא יום פפורים ולפרש שיתחננו ונחטאתנו וכו' לפנינו עד יעקיר וירא ה' משמים ויסתת לנו הדרך להשועה, הדרך הקדוש שהקשיק משה רבינו עליו השלום בארבעים ימים אלו אשר רבנו הנורא זצוק"ל גלה אותנו בדור הזה שהוא אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאלוהי ה' שצריך להיות בקי בזה מאוד מאוד כמו שכתוב שם בחינת בקי בעל בקי בנטיק. אשרינו אשרינו אלפים ורבות פעמים שזכינו לשמוע ביום נורא קאלה, מי יתן שנצפה לקיים שיתחננו השם יתברך לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו באופן שנצפה להתגבר על כל המחשבות הפובליות ולבלי לפל משום דבר ולחיות בקי באמת בכל הצי' פרוצנו וקיצונו ויראי הקדושים שגלו כל זאת יותר מזה, וגם מחמת זה בעצמו לא קנינו האתרוג פה עתה מחמת שהוא קדוש יום פפור, אנלי אצקה אחר יום פפור לאתרוג נאה מזה כמו שגלה הוא זכרנו לברכה. ואם פי פפי הנראה יגיע האצקת הזה לדרך אחר יום פפור אי על פי כן תשים לבך היטב לברכים האלה, פי העקר להמשיך דרכי התשובה הצי' בקראת הצי' בכל השנה בלה, ומחמת כבוד שבת קדש אי אפשר להאריך יותר:

וכבר דברנו בזה בראש השנה שעקר דרך התשובה הצי' נמשך על ידי קדושת שבת וכו' פפיר עתה שממשמש לבוא שבת השנה שזה עקר קדושת שבת לזכות לתשובה בעומקה. פי עקר התשובה הוא שמוחה לשמוח בה מפל מקום שהוא. ומהלך לאל יש אתי הרבה לדבר בזה אך עתה מחמת כבוד שבת קדש הזה אי אפשר להאריך יותר, והשם יתברך ברחמי יגמר החתימה לחיים טובים ואפים ולשלום וישיבנו אליה באמת בקרוב:

נתן מברסלב

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ח"א	משנה ברורה ח"ו	די הומי בבוחר	ליקוטי תפילות
שבת	ח	מו:	רמא	קח:	קמב	קפא קפב
א	ט	מו:	רמב	קט:	ב	קפא קפד
ב	י	מו:	רמז	קט:	ג	קפא קפז
ג	יא	מו:	רמז	קי:	ד	קפז קפו
ד	יב	מו:	רמח	קי:	ה	קפט קץ
ה	יג	מט:	רמז	קיא:	ו	קפא קעב
ו	יד	מט:	רמז	קיא:	ז	קפב קעד

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן ח"א תורה ו' - ח"ב תורה ח'

שְׁעָה אַחַת 'פֶּאן' יוֹתֵר טוֹב...

יִפֶּה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבָּה, אֹמֵר הָרַע"ב בְּשִׁבְלֵי תִשְׁבָּה! (לְצִרְךָ תִּשְׁבָּה). יִפֶּה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבָּה - בְּשִׁבְלֵי תִשְׁבָּה, שְׁעָה אַחַת בְּשִׁבְלֵי תִשְׁבָּה - הָיָא יוֹתֵר טוֹבָה מִכָּל חַי עוֹלָם הָבָא! לָמָּה? כִּי 'פֶּאן' אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, שָׁם אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל!!

אִם בְּשִׁבְלֵי תִשְׁבָּה - אֲזִי שְׁעָה אַחַת 'פֶּאן' יוֹתֵר טוֹב! אִם בְּשִׁבְלֵי תַעֲנֹג - אֲזִי 'אֵין' שְׁעָה קֶרֶת רֹחַ' מִשָּׁם - הָיָא טוֹבָה מִכָּל הַתַּעֲנֹגִים שֶׁל הָעוֹלָם! אֲתָה רֹצֶה תַעֲנֹגִים? אֲזִי שְׁעָה אַחַת שֶׁל תַּעֲנֹג שָׁם הָיָא יוֹתֵר טוֹבָה! אֲתָה רֹצֶה תִשְׁבָּה? אֲזִי שְׁעָה אַחַת פֶּה הָיָא יוֹתֵר טוֹבָה מִשָּׁם!!! כִּי פֶּאן אֲנִי יְכוּל!!! (רֹצֶה לִמּוֹר, שְׁפָאן יֵשׁ לָנוּ בַּחֲרִירָה וְיְכוּלִים לְבַחֵר בְּטוֹב וּבִתְשׁוּבָה, וְאֵלּוּ שָׁם, זֶה כָּבֵד עֲנִין קְבֻלָּת שִׁכְר שְׁזָה כָּבֵד לֹא בִדְיִינוּ)

'הַצִּדִּיק אָבִד', הִיָּה צִרְיָה לְהִיֹּת כְּתוֹב 'הַצִּדִּיק נֶאֱבֵד' - הַצִּדִּיק נִסְתַּלַּק - הַצִּדִּיק נֶאֱבֵד, מִה זֶה 'הַצִּדִּיק אָבִד'? הַצִּדִּיק מֵאֲבֵד! כִּי כָל רָגַע הוּא עוֹסֵק בְּעוֹלָם הָאָה בְּתִשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים - וְעַכְשִׁיו הוּא הָרִי מֵאֲבֵד! הַצִּדִּיק מֵאֲבֵד, כִּשְׁהוּא מִסְתַּלַּק - הוּא נִהְיָ בְּלִי כָל הַתִּשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים שְׁהוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת פֶּה! לֹא רַק שְׁהוּא נֶאֱבֵד מֵאֲתָנָה, אֲלָא הוּא עֲצָמוּ מִפְסִיד, הוּא עֲצָמוּ מִפְסִיד תִּשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים!

הִיָּה צִרְיָה לְהִיֹּת כְּתוֹב 'הַצִּדִּיק נֶאֱבֵד', הַצִּדִּיק מִסְתַּלַּק וְנֶאֱבֵד, מִה זֶה 'הַצִּדִּיק אָבִד', הַצִּדִּיק מֵאֲבֵד, כִּי כָל רָגַע שְׁהוּא פֶה בְּעוֹלָם הָרִי עוֹסֵק בְּתִשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, הוּא מִפְסִיד, הַצִּדִּיק מִפְסִיד וְנֶאֱבֵד, הוּא מִסְתַּלַּק, מִה עִם הַתִּשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים שְׁהוּא הִיָּה יְכוּל לַעֲשׂוֹת פֶּה, לֹא רַק שְׁהוּא נֶאֱבֵד מֵאֲתָנָה, אֲלָא הוּא בְּעֲצָמוּ מֵאֲבֵד, הוּא מֵאֲבֵד תִּשְׁבָּה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.

אִכֵּן הַמְדִּירֵשׁ אֹמֵר, בְּסוֹף קִהְלָת: 'וְהִגִּיעוּ שְׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בָהֶם חֶפֶץ', אֹמֵר הַמְדִּירֵשׁ זֶה 'מִזֹּת הַמְשִׁיחַ'! עַל 'מִזֹּת הַמְשִׁיחַ' לִמּוֹר אֵין לִי בָהֶם חֶפֶץ! הַצִּדִּיקִים יֹאמְרוּ, אֲנִינוּ רֹצִים, קֹדֶם הִיָּה לָנוּ בַּחֲרִירָה, וְהִיָּה לָנוּ יוֹתֵר חֲשִׁיבָה! כַּעַת יֵשׁ בְּטוֹל בַּחֲרִירָה! אֵת הַיּוֹם הַהוּא אֲנִינוּ רֹצִים! הֵם יֹאמְרוּ: 'אֵין לִי בָהֶם חֶפֶץ', אֲנִי לֹא רֹצֶה עַכְשִׁיו, אֲנִי רֹצֶה יוֹתֵר טוֹב כְּמוֹ לִפְנֵי זֶה, הַדְּבָר הָאֵל הִיָּה נֶעֱלַם, וְהָיָה צִרְיָה לְשַׁבֵּר אֵת הַחֲמִירָה, אֵת זֶה הֵינִי רֹצִים.

וְכִמוֹ כֵּן פֶּאן, הַצִּדִּיק אָבִד, הוּא אָבִד, הוּא אָבִד אֵת חֵית הַעֲבוּדָה שֶׁל הָעוֹלָם הָאֵל, אֵין לוֹ אֵת זֶה הָרִי, הוּא אָבִד אֵת זֶה.

וְהוּא יִפֶּה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבָּה, אֲצִלּוֹ כָל שְׁעָה בְּעוֹלָם הָיָא הַתְקַשְׁרוּת לְהֵשֶׁם: יְתַבָּר עִם בַּחֲרִירָה, אֲצִלּוֹ פֶה יוֹתֵר טוֹב מִשָּׁם, שָׁם אֵין לוֹ אֵת זֶה.

כְּנֶגֶד 'קֶרֶת רֹחַ', כְּנֶגֶד 'תַּעֲנֹג שֶׁל שָׁם', הַ'הִשְׁגוּת אֶלְקוּת שֶׁל שָׁם' - זֶה מִשְׁהוּ אַחֵר, שָׁם יוֹתֵר טוֹב! אֲבָל 'בְּשִׁבְלֵי תִשְׁבָּה' - וְעַבְדוּהָ מִבַּחֲרִירָה, אֲזִי פֶה יוֹתֵר טוֹב!

נצור לשונך הלכות לשון הרע

אסור לדבר לשון הרע על עם הארץ, היינו יהודי שומר תורה ומצוות, אלא שאינו לומד תורה, וקל וחומר שאסור לדבר לשון הרע על תלמיד חכם. נוסף לאיסור לשה"ר יש בזה איסור מבזה תלמיד חכם שאין לו חלק לעולם הבא. (יו"ד סי' רמ"ג סעיף ו). ואם הועד בבית דין על אדם שביזה ת"ח, ב"ד מנדין אותו עד שיפייס התלמיד חכם.

אם ביזה אותו אחרי מותו, ג"כ מנדין אותו עד שיפרסם המדבר שחזר בו. בכלל ביזוי תלמיד חכם, הוא לגנות דברי תורתו. ואם כוונת המדבר שלא יסמכו על דבריו להלכה, מותר לדבר לפי דיני לשון הרע לתועלת.

ואם יצא מכלל ישראל, כמשתמד או כופר בעיקרי האמונה או מחלל שבת בפרהסיא, רשע להכעיס או מוסר ומלשין, מותר לדבר עליהם לשה"ר, ואין צריך לתנאי דיבור לתועלת.

(קיצור הל' לשון הרע פ"ד סעיף ג-ה)

וְזֶה שְׁאֵמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: "אֲנִי שְׁלוֹם", כִּי אֲנִי אִישׁ שְׁלוֹם וּמַצְדִּי הִיָּה שְׁלוֹם

עִם כָּלֵם: (מְקוֹם מוֹדֵרִין ס"ה ר"ט)

האם הוידי של יום כיפור התקבל?

א] למה מרבין בווידיים ביום הכיפורים, האם יש לחשוש שמא הוידי לא התקבל ולכן צריך להתחנן שוב ושוב שימחל, ואם כן, איך אפשר לבטוח שיום הכיפורים כיפר, אולי גם אחר הוידי העשירי לא התנכר.

ב] אך ישנם כמה מיני אנשים המבקשים סליחה: יש אחד שצריך טובה מחבירו, וכיון שציער אותו, הוא מבין שלצורך הטובה בהכרח לו להסתדר עמו, ולבקש ממנו מחילה. יש אחד שמבקש מחילה מחבירו מחמת שלא נעים לו מעצמו, שכך התנהג כלפי חבירו, ועל כן הולך לפייסו. אך יש אחד שמחווה לאמת, והוא מרגיש את הצער של חבירו שהצטער מחמתו, ולכן הולך לפייסו שלא יצטער ולהשיב רוחו של חבירו. ולא זו בלבד אלא עוד חוזר ונעשה לחבירו הקרוב יותר ויותר.

ג] כי בוודאי שכל דיבור של סליחה ומחילה פועל מאוד למעלה. אלא שאם מבקש מחילה רק בשביל לצאת ידי חובה להרגיש טוב שמחלו לו אזי באמת יכול להירגע שמא יצא ידי חובה בפעם אחת בו ביקש מחילה, אך אם מבקש מחילה בשביל להתקרב יותר מחדש להשם יתברך, אזי יש הרבה עומקים בההתקרבות. כי בכל פעם שאדם בא להשם יתברך ומתקרב אליו יותר, מתעורר בו מחדש בושה עמוקה יותר על מה שחטא לפניו וממילא מתעורר לבקש מחילה ממקום עמוק

יותר. דומה הדבר לאדם ההולך בדרך וממהר לדרכו, ובטעות נתקל בחבירו, וכיון שממהר לדרכו, הוא מחכה בקוצר רוח שחבירו יאמר לו 'סליחה', ומשיך לדרכו.

ד] אולם מהותו של יום הכיפורים, הוא התחדשות הברית עם השם יתברך, ולא לחפש לברוח ולהסתדר עם בורא עולם. ההיפך, אנו רוצים לחזור לביתנו לאחר שגורשנו, ועל כן מבקשים סליחה, וכאשר רואים את האהבה הגדולה של ה', מרבין מעצמנו לפייס ולבקש שוב מחילה, כי ככל שמרבין לבקש סליחה מרגישים יותר קרובה.

ה] כל בקשת המחילה והסליחה צריכה להיות מתוך הרבה אמונה ודביקות המחשבה בגדולת הרחמים של השם יתברך, וכפי שחושב ומזכיר לעצמו את רחמי ה', כך ממילא מתעורר בו בושה מחדש, לא בושה ששוברת, אלא בושה שמקרבת יותר ויותר.

ו] משום כך לפני כל יודי של אמירת על חטא בחזרת הש"ץ של תפילות יום הכיפורים, אומרים הפיוט הנפלא 'כי אנו עמך, בניך, עבדיך קהליך וכו', ואתה אבינו אדונינו חלקנו וכו'. פיוט המחדש את חותם הקשר עם השם יתברך, כי דייקא מתוך התעוררות הקשר של חותם הברית, מתעורר הכח להתוודות עוד פעם.

הליכות

שיחות ומנהגים

יום הכיפורים

שְׂרָאָתָהּ כִּי מוֹהֲרֵנ"ת הוּא הַפּוֹתֵחַ אֶת אֶרֶן הַקֹּדֶשׁ וְכוּ':

כְּשֶׁסָּפְרוּ לְמוֹהֲרֵנ"ת שֶׁהָרֵב מִבְּאֵר יִטְשׁוּב אָמַר "כְּשֶׁמִּגִּיעַ הָאֵמֶן שֶׁל 'כָּל נְדָרִי', אֲזִי אֶפְלוּ הַדְּגִים שֶׁבַּפִּי רֹעִים מִפֶּתַח הַ" - הַפִּטְרִי עַל זֶה מוֹהֲרֵנ"ת וְאָמַר "אִם כֵּן פֶּמָּה כָּבֵד צִרְיָה לְרַעֵד פֶּשְׁאֵין רֹעִים!": שִׁיחַ שׁוֹפֵי קוֹדֶשׁ - יוֹם הַכִּיפּוּרִים

וְהַמּוֹנֵן מִכָּל זֶה כִּי נִמְצָא בּוֹ מַצֵּד נִשְׁמָתוֹ גַּם כָּל הַסְּלִיחָה וְהַפְּכָרָה שֶׁל יוֹם הָעֲשִׁירִי מַעֲשֵׂת יָמֵי תִשְׁבָּה, הוּא יוֹם כְּפֹר, כִּי הִרְבָּה הִרְבָּה בְּעִלֵּי תִשְׁבָּה שֶׁבְּדָאֵי נִתְפָּר לָהֶם עֲוֹנוֹתֵיהֶם נִעְשׂוּ עַל יְדֵי דְבָחִין וּסְפָרִיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁהַשָּׂאִיר אַחֲרָיו כְּמִבְּאֵר; וְלֹאֵל דְּמִסְתַּפִּינָה הֵייתִי אֹמֵר שֶׁזֶה שֶׁגַּם שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ גִּימְטְרִיא מִכּוֹן מִפְּנֵי מִסְפֵּר מִנְּן הַתְּבוּת "חֲנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלָּח". יְמֵי הַתְּלָאוֹת

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' ח' מאמר ח'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

תפילה בבחינת דין

[ג] ואז נשקפת תפילה בבחינת דין, אז צריכין בעל כח גדול, שיוכל להתפלל תפילה בבחינת דין.

הנה נתבאר שדרך התפילה היא באופן של רחמים ותחנונים, שמכיר ברחמי השי"ת, ויודע שהוא רוצה להיטיב לו, ומתחנן לפניו ברחמים ותחנונים, אבל כשנפלו מחיצות המח אף אפשר להכיר ברחמי ה' לא בתפילה ולא בתוכחה. ועל כן העצה היא שיעורר את כח הצדיק שמתפלל בבחינת דין ודווקא על ידי זה הוא מבטל את אחיזת הדינים. להתפלל מתוך פירוד

כמו פינחס בעת שקנא על מעשה זמרי, כמו שכתוב (תהלים ק"ו): "ויעמד פנחס ויפלה". ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (מנהגיו מו): "שעשה פליטות עם קונו" היינו תפלה בבחינת דין, כי קנא על מעשה זמרי, שהוא בחינת (א"ב ל"א): "כי הוא זמה וזנה עון פליטות". היינו שהוא עוון שצריכין לזה תפלה בבחינת דין, שהוא בחינת פליטות, בחינת: "ויעמד פנחס ויפלה". כי פנחס פגם תאות נאוף, חס ושלום, שאז התפלה בבחינת דין והפטר אחרת פליטת אותה, חס ושלום, אז צריכין בעל כח גדול, שיתפלל תפילה בבחינת דין, כמו בעת שהיה מעשה זמרי, שהצריך פינחס להתפלל תפילה בבחינת דין:

ענין הפליטות הוא מלשון 'פירורים', כגון דיין שבא לפניו דין, זה טוען כך וזה טוען כך, והדבר אינו ברור אם הנתבע חייב או זכאי, ועל כן צריך להבדיל ולפורר את המעשה לפרטיו, לראות אם בדיבור זה קיבל עליו שמירה או לא, אם התחייב לשלם או לא, וכך מפורר את מעשה לפרטיו ומעלה דין מבורר.

והנה מובא בזהר הק' (רע"מ פנחס רכה. ועוד) כי הקדושה היא אחדות, ובה כל הבריאה מאוחדת ומחוברת יחד בשמו יתברך, ולעומתה צד הסטי' הוא פירוד, ועל כן הם נקראים 'עלמא דפירודא', שכל בריאה נפרדת לגמרי מחברתה, ואין בהם התקשרות אחת לעבוד את השי"ת. וכך הוא בסדר בירור הניצוצות כל זמן שחלקי הקדושה מונחים בעולמות התחתונים הם מפורדים ומפורדים בין חלקי העולם הזה, אבל כאשר הם עולים ונכללים בקדושה הם נכללים בה באחדות אחת.

וביותר הוא כשהאדם פוגם בברית אשר התקשר השי"ת והתחבר עם ישראל, שהוא ממש נוטל את מוחו ומפרד אותו בין הקל' רח"ל והם נאחזים בה, כמו שקרא אותו בזה"ק (רע"מ פנחס רמו). 'דזריק פירורין דמוחא', ועל כן נקרא עוון זה 'עוון פליטות'.

כשהאדם פוגם בפגם זה הוא מסלק את נפשו מהדיקות והחיבור בהשי"ת שהוא שלמות הרחמים, ואינו יכול לתפוס בדעתו כמה עיקר החסד והרחמנות שהוא יכול לרחם על נפשו הוא לדבק אותה בהשי"ת ולהתרחק מכל מה שפוגם בדבקות זו, אלא נופל לאכזריות וריחוק מכל חיבור אל הקדושה, מוחו מפורד ומפורד בין העמים ואין לו ישוב הדעת וקשה לו מאד לדבק אותו בהשי"ת ובמצוותיו, באהבתו וביראתו.

וזה גורם שגם אינו יכול להתפלל להשי"ת בדרך של דבקות וחיבור, לתפוס את רחמי השי"ת ואהבתו לכל אחד מישראל, כי הוא עכשיו בעולם הפירוד והדין. ועל כן אנו רואים שכשהאדם הוא בקטנות הדעת אינו יכול לשמוע בראוי תוכחה ודברי התעוררות ואף לא להוכיח את עצמו, כי מוחו נפל לפירוד וריחוק מהשי"ת, והוא מפורד בין הקל' רח"ל, ואיך יתפוס בדעתו את גודל רחמי השי"ת ואהבתו יחד עם התוכחה, וממילא נופל לקטנות ונשמתו מעלה ריח שאינו טוב.

והעצה לזה היא לחדש את כוחו של הבעל כח הגדול [וכמו שיתבאר להלן ענין הבעל כח]. והוא על ידי סוד פנחס שהוא כח התלמיד, שמחפש אחר רוח קדשו של משה רבינו ועל ידי זה מעורר את כוחו הגדול מחדש לתקן את כל הפגמים, כמו שעשה בימים ההם, שנטל את הרוחם ואחר שהרג את זמרי והמדיינית, הטיחם לפני ה' ועשה פליטות עם קונו: על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל, ועל ידי זה המתקן את חרון

פתיחה' בתפילת נעילה

שם הכיר את חסידי ברסלב, דבק בהם ולמד מאורחותיהם. הוא שב ללומאז אחוז שלהבת קודש, שהלהיבה את שני הגאונים הראדזינאים.

ואז נזכר רבי מרדכי כי שנים קודם לכן, שמע מפי רבו המנוח, רבי גרשון העניך, דברים חוצבים בשבחו של הרבי הקדוש מברסלב. היה זה כשפרסם האדמו"ר ברבים את גילוי ה'תכלת' אשר מצא במדינת איטליה. היו מגדולי הדור שהביעו התנגדות חריפה לדבר. באחד הימים נראה האדמו"ר כשהוא מתהלך נסער ושח בינו לבין עצמו: "כסבורים הם שאני כמו הברסלבר רבי, שרדפו אותו והוא שתק. אני לא אשתוק!".

כששמע רבי מרדכי התבטאות זו מפי רבו, שאל את פי קדשו מי היה הברסלבר רבי ועל מה ולמה נרדף. "זה היה רבי נחמן" השיבו האדמו"ר, "נינו של הבעש"ט וקדוש בקדושה מופלגת ונוראה מאוד, ולפי שהתווה דרך מקורית בעבודת ה', קמו לו מתנגדים".

כעת, בעקבות המפגש עם הסנדלר בעל הלב הבורר, נדלק הניצוץ הראשון שבעקבותיו התקרב רבי מרדכי לדרכו של רבינו.

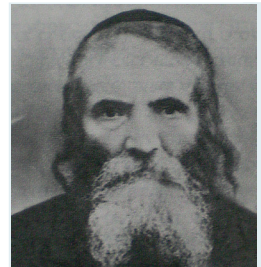
בהתקרב ראש השנה, נסע לאומן, אל הקיבוץ הקדוש. באותה עת, בחצרו של האדמו"ר מראדזין רבתה הפליאה. רבי מרדכי היה מחשובי החסידים וחסרונם בלט. מפה לאוזן עברה השמועה כי הוא נסע לאומן לעשות את ימי ראש השנה במחיצתם של חסידי ברסלב. "וודאי יקפיד עליו הרבי", שחו החסידים זה לזה.

בין כסה לעשור חזר רבי מרדכי הברשטאט לפולין. וביום כיפור נראה הוא שוב בראדזין. למרבה הפלא האדמו"ר לא העיר לו מאומה. ולא זו בלבד, אלא שלפליאת כל החסידים, בעת תפילת נעילה, כיבדו ב'פתיחת הארון', כיבוד ששייך היה לאדמו"ר עצמו!

יותר מכך לא היה צריך. מעשהו של האדמו"ר מראדזין דיבר בעד עצמו והעיד כמאה עדים כי לא רק שאינו מקפיד על רבי מרדכי על היעדרותו בראש השנה לטובת הנסיעה לאומן, אלא אף הוא מחזקו ומאמצו בדרכו!

בית המדרש הראדזינאי בפולין היה מלא מפה לפה בהמוני לבבות שוקקים. תפילות יום הכיפורים עברו מתוך התעוררות קודש והתעלות רבתי. ואז הגיעו רגעי השיא של תפילת נעילה. עיני כל החסידים היו נשואות אל האדמו"ר, רבי מרדכי יוסף אלעזר ליינר.

מדי שנה נוהג הרבי לפתוח בעצמו את ארון הקודש, שנשאר פתוח במשך כל תפילת נעילה. אך הפעם, מטעם כלשהו, חרג ממנהגו

העילוי שנסע לאומן.

רבי מרדכי הברשטאט מסוקולוב

וכיבד בפתיחת הארון את החסיד הגאון רבי מרדכי הברשטאט, שעמד בקרן זוית אחוז שרעפי קודש. רבי מרדכי הברשטאט פסע לעבר ארון הקודש ופתחו לרווחה. תפילת נעילה החלה ובלב לא מעט חסידים עלתה התהייה, מדוע העניק האדמו"ר את הכיבוד השייך לו עצמו, למישהו אחר, ומדוע דווקא לרבי מרדכי?

רבי מרדכי עוד היה מחשובי חסידיו של האדמו"ר הקודם, הגה"ק רבי גרשון העניך מראדזין. למדנים רבים התהלכו בחצר קדשו של רבי גרשון העניך והוא היה מהגדולים שבהם. עמקן ובקי מופלג היה בנגלה וסוד, הוסמך להוראה על ידי גאון הדור בעל ה'בית הלוי' מברסק, ויראתו העצומה קדמה לחכמתו. לימים שימש כדיין ומונה-צדק בסוקולוב.

חלפו השנים. רבי מרדכי יושב בעיירה לומאז ושוקד על תלמודו בצוותא עם רעהו רבי שלמה גבריאלי הכהן, אף הוא מהאיריות שבחבורת רבי גרשון העניך. מפגש אחד עם סנדלר צעיר לימים, נחום שמו, חולל מהפך בחיי שניהם. נחום הסנדלר, יליד לומאז, נסע לתקופה מסוימת לברדיטשוב שבאוקראינה,

לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחידודא

תשובה לחידה הקודמת:

"וזה הדעת מצוה גדולה לידע ולהודיע" על מה נאמר?

"לידע שכל העולם, הכל נמשך ממנו יתברך לבד, כי לה' המלוכה והכל כאין ואפס נגדו יתברך". (וליסתובל נש"י שו"ת ב"ה)

הזכור: דוד קרויס ירושלים
זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

על מה צריך אדם
לחזק את עצמו מאוד,
לבקש ולהתחנן מאוד
מהשי"ת? ערבית ד

איין בלעטל

אור העצה מה' לימוד היומי

בספה"ק 'ליקוטי מוהר"ן' ובספה"ק 'ליקוטי הלכות'

שבת קודש

ליקוטי מוהר"ן - דף מו:

בכל פעם שאדם אומר 'אדני' שפתי תפתח' לפני תפילת שמונה עשרה נעשים היחודים הנוראים שנעשה בחתונה להכין את הכלה לקראת חתן.

ליקוטי הלכות - דף רמ"א

כל הכח להתעורר לתשובה בעשרת ימי תשובה הוא ע"י חסד חנים שהצדיקים ממשיכים לעולם, חסד שמושפע חנים גם אם עברו על התורה.

יום ראשון

ליקוטי מוהר"ן - דף מז:

בכל מצוה ומצוה מלווה אהבה ה', וכשאתם מקיים מצווה ישתדל לעורר עצמו לאהבה של ה' שמתגלה דרך מצווה זו, וכך יש לו כלים להוליד אהבה.

ליקוטי הלכות - דף רמ"ב

גילוי המלכות הוא לא רק גלות שה' הוא המלך, אלא בעיקר לגלות שהוא מנהיג הכל בחסד גדול. והוא אור הסוכות שמגלה את ה' חסדים' של ה'.

יום שני

ליקוטי מוהר"ן - דף מז:

כל המצוות שבתורה מגלה את האהבה שה' אוהב את ישראל כאשר עושים רצונו. אבל תורת הפנימיות שיתגלה לעתיד, יגלה את האהבה שהיה בין ישראל לאביהם שבשמיים עוד לפני שנבראו, כמו אהבה והתקשרות שיש בין בן לאביו לפני שהבן נולד שאז הם אוהבים את עצמם יחד הבן והאב, כי הם עדיין אחד ממש.

ליקוטי הלכות - דף רמ"ג

דווקא כאשר נשברו הלוחות והסתלק לגמרי החיות מהתורה, היה אפשר לחזור לקבל חיות מהחסד חנים של ה' שהתגלה ביוה"כ. וכך גם אצל כל אחד, דווקא כשנשבר הלוחות שלו, אז יכול לדבק עצמו בחסד חנים.

יום שלישי

ליקוטי מוהר"ן - דף מח:

כמו שהצדיק יש לו כח למשול ולעורר בני אדם לעבודתו יתברך. כך גם כל אחד מישראל יש לו נקודה אשר שם הוא צדיק

שנכלל לגמרי ברצון הבורא, וכשעורר הנקודה הזו, יוכל אותה נקודה לעורר את כל שאם אדם יתחבר לאותה נקודה יוכל לבנות כל השבירה מחדש.

ליקוטי הלכות - דף רמ"ה

יש חסד חנים לפני חטא אדם הראשון כדוגמת המשכת חיות מהגן עדן שהוא חיות כמו קדושת בית המקדש, והוא דרגא של דביקות נפלאה בהשם יתברך בעצמו שברא העולם כרצונו. אך יש חסד חנים לאחר החטא כאשר איבד כל המוחין ונופל למקומות הקליפות, גם שם יכול להחזיק בבח הצדיק ולכבוש מקומות רחוקים שיתגלה שם החסד חנים.

יום חמישי

ליקוטי מוהר"ן - דף מט:

תשובה הוא לא רק לתקן המעשים, אלא לחזור למקום שלקחו אותו משם, והיינו להחזיר את הראש והמחשבות שבהם, לשורשו - לחשוב רק מה', כי לשם צריך לחזור.

ליקוטי הלכות - דף רמ"ו

צריך להיזהר לנהוג למעשה בהנהגות של כבוד בבית הכנסת ובבית המדרש, לא רק מחמת החובה לנהוג כבוד במקום שבו מתגלה כבוד ה', אלא שגם עצם ההנהגות החיצוניות בגינוני ונימוסי הכבוד, מבררים ומאמתים אצל האדם יותר את מציאות האמונה. כי האמונה מתבררת ונתאמת במח ולב האדם כפי שמתנהג בהנהגות של כבוד.

יום שישי

ליקוטי מוהר"ן - דף מט:

השינה מחדשת את המוח, וע"כ צריך לדעת שהשינה היא חלק ממש מעבודת ה', כי היא מחדשת את המוח, וע"כ יש לשכב לישון מתוך רצון לקום בהתחדשות המוחין, ואז יראה בחוש איך התחדש לגמרי.

ליקוטי הלכות - דף רמ"ז

כל ההפרש וההבדל שיש בענין קדושת בתי כנסיות, תלוי בכוונת המשתדל בבנינו וכוונת הבאים להתפלל שם. ולכן גם יש בתי כנסיות ידועים של צדיקים ותלמידי חכמים שנתקדשו בקדושה פנימית יותר, מתוך מטרה להרבות כבוד השם יתברך.

מושגים בתורה ה' תניינא

השגות

הבדל נחית הבדל סליק

כל ענייני העולם נעשים על ידי אתערותא דלתתא ואתערותא דלעילא, בגשמיות וברוחניות, וכל פעולה שהאדם עושה עולה למעלה ופועל פעולתו, ועל ידי זה משלימים אותו מלמעלה, ורק כך יוכל להתהוות בעולם, וגם להיות חלק מכל הכנת העולם הזה להביא ולפרסם האמונה ולהכין אתערותא לחסדי העולם הבא. והדיבור הקדוש שבכלל השירות והתשבות להשם יתברך והתפלה, גם הם נעשים על ידי התעוררות העולה למעלה ואח"כ נשפע הכח והקדושה של הדיבור והשירות להשם יתברך. וכח הגבורות הנמתקים על ידי הבעל כח פועל שאף משטות והבל עולם הזה דווקא אפשר להעלות ולהתעורר להתדבק בהשם יתברך ולהוציא משטות וקטנות העולם, לגדלות המוחין שבא על ידי אמונה שלמה.

אף מישראל, ואף תיקן את נשמת זמרי שיתגלגל שוב ושוב עד שישוּב אל הקדושה [ופנימיות ענין הרומ"ח מתבאר בכוונות קריאת שמע של המיטה (עיי' שעה"כ דרדשי הלילה ט עמוד), שהוא כח נורא ההורג את הקליפות ומוציא מפייהם את חלקי הקדושה שבלעו, ובורא מהם בריות חדשות בקדושה, והוא ממש ענין זה במוא במאמר].

וזה הוא תפילה בבחינת דין, שכביכול טען לפני השי"ת כאילו לא נהג עם ישראל ברחמים, והיא תפילה שאינה מתוך גילוי רחמי השי"ת אלא מתוך הסתרת הרחמים ואינו רואה את רחמי השי"ת. ורק על ידי זה יכול להמשיך רחמים ועלות את הנשמות ממקום שירדו לשם, ולהאיר רחמים בעולם.

תפילתו של הבעל כח הגדול

פי' קְשִׁיָּה הַבֶּעַל כַּח מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בְּבִחִינַת דִּין, וְאִיזִי הַסְטֵרָא אֲחֵרָא רֹצֵה לְבַלֵּעַ אוֹתָהּ, כִּי הִיא בּוֹלְעַת תְּמִיד הַתְּפִלּוֹת שֶׁהֵם בְּבִחִינַת דִּין כִּנּוּל. וְאִיזִי קְשִׁיָּה רֹצֵה לְבַלֵּעַ זֶאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבֶּעַל כַּח שְׂחִיָּה בְּבִחִינַת דִּין, אִיזִי זֶאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֹ, בְּבִחִינַת "בְּצִוְּאָרוֹ יִלְוֶנָּה" הֵינּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבֶּעַל כַּח הַנִּזְל, שְׂחִיָּה בְּבִחִינַת מִטָּה עַד, הִיא עוֹמֶדֶת לֹ, בְּצִוְּאָרוֹ, בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֹ, וְאִיזִי הוּא מְכַרְח לְתַן הַקְּאֹרֶת, הֵינּוּ שֶׁהַסְטֵרָא אֲחֵרָא מְכַרְח לְהַקְיָא וְלִהְיוֹת צִיָּא כֹל הַקְּשִׁיָּה שֶׁל הַיֵּצֶת וְהַרְחֵקוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבִּלְעַל, בְּבִחִינַת (ש"ס): "חֵיל בְּלַע וְיִקְאֲנוּ".

עיקר הנפילה היא שהתנין הגדול שהוא פרעה בולע ניצוצות קודש אלו, ויונק מהם והם מונחים בתוכו ממש מפורדים ומפורדים מהשי"ת, ועל ידי זה הוא מעורר בהם כוחות של כישוף שהם כוחות של תאוות ומשיכות רעות, דמיונות כאילו הוא השולט בעולם.

אכן לעומת התנין הגדול עומד הצדיק שנקרא 'בעל כח', יש לו כח לעמוד בצמצומים עליונים ונוראים שאלו של מידות הרחמי העליונים, כי הוא ממשיך ומעורר את רחמי השי"ת ממקורם העליון שהם גבורות קדושות, והם שרשי מדות הרחמים, כמבואר בהרחבה בדברי האר"ז"ל ששורש מדות הרחמים הם גבורות קדושות ועליונות, שרק הם יש להם כח לכפות ולשלוט על הגבורות שירדו למטה ונעשה מהם דינים וקטרגים, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. ואכן הצדיק נקרא התנין דקדושה, שהוא כח משה רבינו שהפך את מטוה לתנין ובלע את מטות פרעה וחרטומיו.

ואת סוד זה הודיע השי"ת לאיוב במראה הליוות כמו שנתבאר לעיל, ושם הודיע לו כי בדרך זו ברא את העולם שתהיה יניקה לקלי' ויצוואר' של ליוות 'ליו' עו', שיבלע את חלקי הקדושה ויהיה נעשה מהם ישות, עד שיבוא האדם בעל הבחירה ויזכה לתקן את הכל על ידי אותו עוז שהכניס בו הצדיק.

ובדרך זו אני עושים בכל דור ודור, בשעה שאחד מישראל מטה את אזנו לתוכחות הצדיק, וביותר בעצת ההתבודדות - לפרש שיחתו לפני השי"ת, אם מוחו הוא שלם הרי הוא מתפלל מתוך אמונה שלמה ברחמי השי"ת, וגם בשעה שמשבר את לבו לפני ה' עושה זאת באמונה בהירה ומתוך ידיעה כי לא כלו רחמיו, ובדאי יחוס ויחמול עליו, והוא רוצה בתשובה. אבל מאחר שאין מוחו שלם כראוי - כל אחד לפי ערכו, שתוך כך אינו חי בהרגשה של רחמי השי"ת, ועל כן תפילתו נמשכת למקום של קטנות, ומתאונן על מר גורלו שהתרחק מהקדושה וכדומה.

וכמו שנתבאר - תפילה כזו בולעת הסטרא אחרא כדי לניקו ממנה, ואכן הרבה פעמים נופל ממנה לעצבות ומרה שחורה, וכן מהתוכחה שמוכיח את עצמו על שהוא שקוע בתאוות העולם ורחוק מתורה ותפילה לשמה כראוי, שכל זה מכאי את האדם לפעמים לעצבות ויאוש, ופעמים שנופל מהם ביתר שאת לתוך תאוות העולם.

והתיקון הוא על ידי שהאדם מעורר את עצמו להאמין בחידוש העולם שלעתידי, שבוודאי יחדש השי"ת את עולמו מכל חלקי הקדושה שנפלו, ועם זה הוא מאמין בכוחו הגדול של הצדיק הפועל זאת גם בזמן הזה, לתקן את כל ניצוצות הקדושה שנופלים, על ידי זה פועל הצדיק את רחמי השי"ת בדרך נעלמת, לטעון לפניו שמאחר שעשה כן על פי מאמר הצדיק שציווה עליו להתפלל כך - אף על פי שבוודאי יבוא לידי קטנות, הרי זה כאילו בלעה את תפילת הצדיק ממש, ועל ידי זה מוכרחת הסטרא אחרא לפלוט את כל הבליעות שבלעה.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עיניים - פרויקט התורה הקצר - ביאורים. לקבלת השיעורים המוקלטים על לקרמ"סי ד' | לקרמ"סי ח' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il. באדישת בשלוחה 6, בלשח"ק בשלוחה 5. לשמיעת השיעורים על התורה תלבו בקו היעודי בקול הלשון 036171116. באדישת בשלוחה 6, בלשח"ק בשלוחה 5.

חיבוק ביד שמאל

מבואר בכתבי האריז"ל שהימים הנוראים ראש השנה ויום הכיפורים הם בסוד חיבוק 'יד שמאל', והענין כי לפעמים שתחילת ההתקרבות הוא דווקא חיבוק של דין, לא חיבוק של איום, אלא חיבוק שפנימיותו מלאה באהבה ורצון, אך בדרישה חזקה: אני מצפה ממך למשהו, אני רוצה קשר רציני - קשר של ברית והתחייבות שאנחנו יחד בכל מחיר.

ה'תשובה' מתחילה כאשר ברור שהימים הנוראים הם 'חיבוק' ולא נסיון להרחיק ולבדוק רק מי נמצא עם ה', ומי לא הולך איתו. כי ככל שמתברר שיש בימי הדין 'חיבוק' ורצון להתחבר מחדש, ממילא מתעורר האדם להתבייש ולהתוודות על עצם הריחוק, ולצעוק לה' שיקרב אותו - יותר מאשר 'תשובה' רק שה' ימחל ויוותר לנו, בשביל שישפיע עלינו את צרכינו.

אמר פעם אדם גדול המתעסק בהשכנת שלום בבתי בני ישראל, שאילו היו האנשים שומעים את הצעקה הפנימית שיש בעומק ההערות שבני ביתם מעירות ומוכיחות אותם, היינו חוסכים את רוב העגמות נפש שיש בענין שלום בית. כי רובם ככולם של הטענות הם: 'למה אינך נמצא מספיק בבית', 'למה אינך מדבר איתי יותר', 'למה אינך מקשיב', 'למה אינך עוזר בבית', 'למה אינך לוקח אחריות'.

אמנם, אין מי שאוהב שבאים עליו בטענות ולכן אנשים נפגעים ונעלבים ומשליכים בחזרה את הטענות או שמכחישים וכו'. אך אילו היו מתבוננים בעומק התוכחה היו רואים להיפך, זו תוכחה שבעומקה נמצא 'רצון חזק לקשר של ברית'.

'וענתה השירה הזאת לעת כי לא תשכח מפי זרעו' - ופירש רש"י 'שירה הזאת' זו התוכחה הקשה של פרשת 'האזינו' שהיא 'לא תשכח' לעולם.

ולפי זה יש להבין איך רש"י (שבת קל"ח:) הביא ראייה מפסוק זה שהתורה לא תשכח לעולם, שמא הכוונה רק לתוכחת 'האזינו', וכמה תירוצים נאמרו בענין זה.

ויש מפרשים, שאם לא תשכח התוכחה שה' מוכיח אותנו שרוצה שנקיים התורה, בהכרח שכל התורה לא תשכח, כי איך אפשר להוכיח את ישראל בתמידות לקיים תורה כאשר התורה בעצמה יכולה להישכח.

והוא לימוד נורא שאילו הנערים היו מבינים זאת היו מסתכלים אחרת על כל מה שמרבים להוכיחם. 'כל זמן שמוכיחים אותך אין לך סימן גדול מזה שמאמינים בך ובכוחותיך'.

והאמת שהם לא אמורים להבין את היסוד הפשוט הזה מעצמם, זה תלוי מאוד כמה אנו המבוגרים מוכיחים אותם בצורה שבינו שהתוכחה באה ממקום שאנו 'באמת' מאמינים בהם שלא תשכח מהם התורה, ויש בכוחם להתקרב לה' וכו'.

וכל התוכחה של חומש דברים מלמד איך להוכיח כראוי, כי משה רבינו אינו חושך שבטו מכלל ישראל, ומדבר עמהם קשות, אך בין דברי התוכחה מוצאים אנו פסוקים רבים מלאים באהבה ובאמונה בעצומה שה' מאמין בנו ועד כמה הוא מצפה לנו בקרבתנו אליו..

'שובו אלי', אפילו ברמיה.

בוודאי היה שב והופך את דרכו, אלא שהוא מכיר את כוחות נפשו, את הרגליו שאינם כראוי, ואת חלישות כוחו לעמוד בנסיון, ומהם הוא יודע שאין בכוחו לשוב לגמרי להשי"ת להתנהג מעתה כמו צדיק גמור, ולכן אינו שב כלל בתשובה.

ברם, כל טענות אלו אינם אלא הסתות היצר ממש המתעטף בלבוש ירא וחרד לדבר ה' ומגדיל לפניו את עבודת התשובה, את חומר עזיבת החטא, ואת הקבלה לעתיד, מזכיר לו עוונות ראשונים וחטאות העבר, והאדם סבור שהוא קול היצר הטוב הלווח באזניו לעוררו בתשובה, ובתוך כמה ימים ידיו מתרשלות לגמרי מלשוב להשי"ת.

אכן באמת על זה קורא הנביא ואומר 'שובו אלי נאום ה' צבאות ואשובה אליכם' (זכריה א, ג), שלכאורה אם כבר שב להשי"ת למה צריך להשי"ת ישוב אליו, אלא באמת אם האדם היה צריך לשוב בעצמו את כל הדרך שהתרחק מהשי"ת ולתקן בעצמו את כל מה שפגם לא היה יכול לתקן מאומה, אבל על זה קורא לנו השי"ת ואומר 'שובו אלי ואשובה אליכם', עשו את מה שאתם יכולים לעשות, 'טו וואס דו קענסט' פסעו לעברי פסיעה קטנה כפי יכלתכם ואני אשוב אליכם במרצה גדולה בגודל רחמי וחסדי, 'איך וועל דיר ארויס נעמען פון אזוי פיל פלאנטערס וואס דו האסט טאקע נישט גיקענט', ממקומות ונקודות חשוכות שמהם לא חשבת שתוכל לצאת ולהחזיק בקדושה - מכולם אוציא אותך, ובלבד שתפסע את אותה פסיעה קטנה, ואם לאנשי נינוה מחלתי בתשובה קלה זו על אחת כמה וכמה אתם בני חביבי - 'פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו' (שיר השירים רבה ה).

אמרו חז"ל (ירושלמי סנהדרין פ"א ה"ה) שיונה הנביא לא רצה לרדת להוכיח את אנשי נינוה באמרו: 'יודע אני שהגויים קרובי תשובה הן' ובוודאי ישמענו את תוכחתי וישובו אל ה', ובזה יהיה קטרוג על כלל ישראל שאינם שומעים לתוכחת הנביאים. ואכן צדקו דבריו ואנשי נינוה שבו אל השי"ת והשיב מעליהם את חרון אפו.

לכאורה הדבר תמוה מאד, איך יתכן שהגויים המסואבים הם 'קרובי תשובה' ולעומתם בני ישראל שהם חלק אלו-ה ממעל רחוקים ממנה.

אבל באמת אם נסתכל בתשובתם של אנשי נינוה נראה דווקא שם את גודל הדרת בני ישראל, כי על תשובת אנשי נינוה אמרו בירושלמי (תענית פ"ב ה"א) שלא שבו אלא 'תשובה של רמיה', וכמו שאמר הכתוב 'וישובו... מן החמס אשר בכפיהם', שלא החזירו אלא את החמס שהיה בכף ידם ממש ולא את מה שבבתיהם, ובזה יתבאר שדווקא לכן ידע יונה הנביא שלא ישובו ישראל, כי בטירת נשמתם הם יודעים את גודל עבודת התשובה, לשוב להשי"ת בכל לבו, ועל כן משערים בנפשם את סדר התשובה לפי גודל עבודתה באמת, ודווקא משם רפות ידיהם מלשוב.

ואם נתבונן בזה נראה זאת גם בתשובה שלנו, כי עיקר הטעם שאין אנו רועדים הוא דווקא חלישות הדעת וחסרון האמונה במעשינו, דווקא פחד זה שלא נוכל לשוב בתשובה כראוי הוא שבעוכרנו שלא לשוב להשי"ת לפי כוחנו, כי אם האדם היה יודע שיש בכוחותיו לשוב להשי"ת בשלמות -

עומק הפרשה

תשלח את הירידות לעזאזל

נתן אהרן על שני השערים גדולת גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל.

פנימיות ענין שעיר לעזאזל והגורל המוטל עליו, מובא בזה"ק (אחרי סב:) ובכתבי האריז"ל (ע"ח מט ח), שיש באדם שני כוחות עיקריים והם החסד והגבורה, בשני כוחות אלו עליו לעבוד את השי"ת, בכח החסד הוא צריך לעשות טוב, להזהר במצוות עשה, לדרוך אחרי המצוות, ולהתדבק בנעם זיו השכינה באהבת ה' ויראתו, ולעומת זאת במדת הגבורה עליו להזהר מעבירות ומכל דבר המרחיק אותו מהשי"ת.

כשהאדם פוגם במדת הגבורה ואינו נזהר כראוי מלעבור על רצון השי"ת, הוא מגביר את היצר הרע ומשליט אותו על מדת הגבורה שיש בנפשו רח"ל, ובזה יש להם ניקה מקדושת האדם ויש להם כח לקטרג עליו ולמנוע ממנו שפע ח"ו.

התיקון להסרת מדת הגבורה הוא השעיר לעזאזל, כשאנו מקריבים שעיר זה כביכול אנו נותנים לסטרא אחרא את השפע שלה מרצוננו, ובזה היא נפרדת מהקדושה ושוב אינה יונקת ממנה עד שהיא מאבדת את חיותה לגמרי.

בדרך עבודה מבאר זאת רבי נתן, כי בכל זמן עומדים לפני האדם שני דרכים, החיים והטוב המות והרע, והשי"ת מצוה עליו 'ובחרת בחיים', וגם כשמעמידים אותו במדת הגבורה וההסתרה, בה נסתר כבוד השי"ת והוא עומד במקום צרה וצוקה, בזמן של חושך והסתרה, בירידה לאיזה תאוה ודבר שאינו

חלק מקדושת ישראל - גם אז יש לו שני דרכים אלו, הוא יכול לבחור בחיים ולדבק את עצמו בהשי"ת, במחשבה דיבור ומעשה, ברצון וגעגועים או בכל דרך אחרת.

כשאנו נזהר לדבק את עצמו בהשי"ת בדרך זו אלא פונה להבלי העולם, לאווש מהשי"ת או להנאה המדומה שמגישה לו הסטרא אחרא, בזה הוא מדביק את נפשו ח"ו ביצר הרע ונותן להם ניקה. ככל שמוסיף ונותן להם ניקה כך קשה לו יותר לחזור אל הקדושה ולהדבק מחדש בהשי"ת, כל ירידה קשה לו יותר, וכל חושך נדמה לו ככפול ומכופל, נפשו נהיית גסה יותר וכביכול אינו מוצא דרך לחזור להשי"ת.

העצה לזה הוא כח הצדיק, המרומם את האדם כמעשה הכהן גדול, שאחת בשנה מעורר תיקון פלאי זה הנקרא גורל, בו הוא מחזיר את הבריאה לראשיתה של דרך זו, למקום שהיה בו עוד לפני הנפילה ואיבוד העשתונות, למקום שבו הוא יכול מחדש לבחור בבחירה זו עוד בראשית דרכה לסלק את היידידות ולתת ליצר הרע את חלקו.

ולמעשה, בכל זמן ועת אנו יכולים לדבק את עצמנו לדרך זו, בכל שעה יכול האדם להחליט בכח צדיק נשגב זה, כי הנה כעת הוא חוזר לתחילת הדרך, לבחור בקדושה, ובכח החלטה זו הוא מסיר מעצמו את ניקת הקליפות ומעלה את נפשו בגורל הקדוש להעלות את חלקו להשי"ת לבד. (ע"פ ליקו"ה פורים א; ריבית ה, מב ועוד)

♦ לא היה פֶּשַׁם הָאָהָ: בס"ד ולאחר יגיעה מרובה, הופיע הספר היקר והמפואר "אודיע אמונתך - חג הסוכות" בו תומצתו וסודרו ביד אמן שיעורי הגרי"מ שכטער שליט"א סביב חג הסוכות שהוא גם חג האהבה וההתחזקות, עם התקשרות לצדיקים סביב אור האושרפיין. בסוף הספר מופיעים תמצית מכתביו העוסקים בחג. הודפס במהדורה מפוארת ע"י מכון "אודיע אמונתך" בשיתוף מכון "עוז והדר". להשיג בכל חנויות הספרים, או במשלוח עד הבית במוקד 'עוז והדר': 025349800.

♦ בשורה משמחת: בס"ד, גם השנה ניתן להשיג ארבעת המינים מהודרים (בכמה דרגות הידור) שנבחרו בקפידה ע"י הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א הידוע בפסקיו הבהירים, ממנו אנו זוכים לשתות הלכה פסוקה עלי גיליון מדי שבוע. לפרטים נוספים: 0533144464.

♦ מיוחד: מפה לבנה לשבת וחג עם רקמת "האש שלי" בכמה גדלים. משלוחים לכל הארץ. 0527606737.

♦ מזל טוב! בשבת קודש זו - שבת שובה - יסיימו רבבות לומדי הדף היומי בתלמוד בבלי את מסכת חולין, ומחר - ערב יו"ט - נתחיל כולנו בלימוד מסכת בכורות. יהודי קר! נצל את ההזדמנות והצטרף לחברך בלימוד תורה דברים הגדול בעולם!

יור"ע מוכן עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים: 053-3175211 | 054-8591148
המערב נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00
לחידושים ורכישות נכח נצחי: עלה לתרופה, בנק
מרביתיל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

וְעַל-כֵּן בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים אֹמְרִים בְּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד בְּקוֹל
רֹם, כִּי אֵין תַּנְגְּלָה בְּחֵינַת אֵיהָ וְאֵין הוּא
בְּאֵמֶת הַכְּנֻעָתָם כִּי כוֹל שֶׁתֵּא אֵית לִיה
רְשׁוֹ בַּר מִיּוֹם הַכְּפוּרִים וְאֵין תַּכְפֻּרִין כָּל
הַעֲוֹנוֹת וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַקְּלָפוֹת וְעַל-כֵּן
אֵין מִפְּרָסְמִין בְּקוֹל רֹם בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּהֵינּוּ שֶׁקֶדְשָׁתוֹ
יִתְבַּרַךְ מִבְּרָךְ לְעוֹלָם אֶפְסוֹ בְּמִדּוֹר
הַקְּלָפוֹת, כִּי גַם הֵם הָיוּ מִקְּבָלִים חַיִּית
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ, כִּי עֲכָשְׁיוֹ אֵין זֶה גָּאֵי כָּלֵל
מֵאֲחֵר שֶׁנִּכְנָעוּ עֲתָה:

(לקו"ט חלכות ציצית ב,ו)

יהלום

הַתְּשׁוּבָה וְהַכְּפָרָה שֶׁל יוֹם
הַכְּפוּרִים ע"י בְּחֵינַת אֵיהָ
שֶׁע"י בְּחֵינָה זוֹ יִצְאִין וְעוֹלִין
מִכָּל הַקְּלָפוֹת וְנִתְבַּרֵּין כָּל
הַעֲוֹנוֹת: (לקו"ט חלכות ציצית ב,ה)

בן, אבל דווקא משום כך אפשר להתמלאות בושה, כשאתה רואה את המצב שלך. ראו שתרגיש צער גדול מאוד שאתה לא מצליח לשנות את ההתנהגות, אבל אל תרגיש את הצער כלפי עצמך, אלא כלפי זה שציערת את ה'. יש אחד שמבקש סליחה כשפגע בחבר מחמת שלא נעים לו עם עצמו. אבל יש אחד שמבקש סליחה כי באמת איכפת לו שמישהו מצטער. זהו עיקר התשובה, ישמע בזיונו ידום וישתוק. תתבייש, ושוב תתבייש מפניו יתברך. אין לך תענוג גדול מזה של התקרבות לה' מאשר לעמוד לפניו בבושה אפילו בלי מילים לדבר, אלא מותוך תנועה של מסכנות עם עיניים למעלה, רבש"ע עזור לי תקרב אותי איני יכול לבד, אני מספר לך את כל האמת היכן אני עומד.

כל מה שאתה נשבר מהזכרת העוונות הוא, מחמת שאתה חושב על עצמך. תחשוב קצת מכך שה' הצטער שבנו יחידו הכניס בראש מחשבות נוראיות של שטות, במקום שיהיה לו בראש מחשבות של מלכותו יתברך.

איך אפשר להתוודות שאני יודע שאני עתיד לחטוא שוב?

ידידו הוא בקשת עזרה, להודות על האמת ולספר את המציאות הקשה בה אתה נמצא, ומתוך כך אתה מבקש וצועק לעזרה שה' יושיע אותך.

כמו בחור שבא מעצמו למשיג, ומתוודה לפניו על איזה הרגל רע שנופל בה, ומבקש ממנו עזרה, שאל"כ הוא עתיד ליפול בזה שוב. ואם אכן הבחור מעצמו בא לספר זאת, אזי הוא קנה את אימון המשיג, והמשיג אומר לו: אני הולך איתך יד ביד ננסה לעזור לך, אבל בתנאי שאתה בא אלי מעצמך ומספר לי כל יום היכן אתה אווז באותו נסיון, וכך אני יודע שנוכל ביחד לעבוד על הענין.

איך עושים יודיו על עבירות החוזרות על עצמם פעם אחר פעם, ובכל פעם שאני מזכיר אותם ביודי אני נשבר לגמרי. ובכלל איך אפשר להרגיש צער מהעוונות כשאני יודע שה' אוהב אותי בכל מצב.

אכן, אתה כזה צדיק, ה' כל כך אוהב אותך ומתפאר

הלכה פסוקה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעידן בית שמש יצ"ו

הלכות נחוצות ליום הכיפורים

נר הבריא / נר החיים

נהגו שכל איש נשוי מדליק בערב יום כפור נר בשבילו. ומדליקים רק נר אחד לאיש ואשתו ואין מדליקים בשביל הבנים והבנות, אלא רק הנשואים מדליקים בעצמם בשבילם. ולנו זה קורים 'נר הבריא' או 'נר החיים', כי הוא עשוי רק בשביל החיים, חוץ ממה שמדליקים בשביל המתים (שו"ע תרי"א, ומטה אפרים תרג' ח). והרבה אינם יודעים שזה דבר המפורש בשו"ע! וחושבים שהוא מנהג בעלמא או שהוא חיוב רק למי שצריך להדליק 'נר נשמה'. ולענין היכן להדליקם - רבו בו הדעות, האם בבית או בבית הכנסת. ולמעשה, היכן שמדליקים יש על מי לסמוך.

טלית גדול

א. בערב יום כיפור מתעטפים עם טלית גדול, ומברכים עליו. ויש להזהר ללבשו לפני שקיעת החמה. אבל אחרי השקיעה, יש להתעטף אבל אין לברך עליו.

ב. מי שפשט את טליתו ורוצה ללבשו שוב, הדין: (א) בלילה, אין לברך שנית, אפילו כשהסיח דעתו ממנו (ב) ביום, אם הוא על מנת ללבשו שוב אחר כך, אזי אפילו עבר שעתים [ו"א אפילו שלוש שעות], וגם ישן בנתיים, אין צריך לברך שוב עליו (ג) אבל ביותר משיעור הנ"ל, יש לברך עליו ויפטר אם ישנו בנתיים (ד) ואם בעת שפשטו אותו היה שלא על מנת ללבשו שוב, בכל אופן יש לברך עליו (ה) אם פשטו 'בסתמא' כלומר מבלי כונה מפורשת ללבשו שוב, אף שבשאר ימות השנה יש לדון בזה, אבל ביום כיפור נחשב כמו שכיוונו ללבשו שוב. ג. מותר לישון כשעטופים עם טלית גדול,

אפילו כשהכוונה להתחמם בו. אמנם אין להניח אותו תחת הראש או הגוף על מנת שישמש כמו כר [כי אסור להשתמש בו שימושי חול, ראה בסימן כא ס"א]. ויש מקילים למי שעושה כן על מנת שיוכל להתפלל אחר כך כראוי.

ד. ממשיכים ללבשו גם בתפלת ערבית של הלילה. ואם פשטוהו, צריך ללבשו כובע עליו, כי אין להתפלל מבלי טלית או כובע עליו.

ההנהגה בעת אמירת הוידי

כתב המשנ"ב (סימן תר"ז סק"י): צריך להתוודות מעומד. והעמידה צריכה להיות עד אחר 'על חטאים שאנו חייבים עליהם וגו'. ולא יסמוך על דבר [באופן] שאם ינטל אותו דבר, יפול. ואם סמך, צריך עיון אם יחזור ויתודה. עכ"ל.

והרבה נכשלים בדין זה, כאשר ברצונם לומר את הוידי בכפיפת ראש וגוף, וקשה להם לעשות כן, סומכים עצמם על השולחן - ולפי האמור יתכן שלא יצאו ידי חובתם וצריכים לחזור ולומר את הוידי! ועדיף יותר לעמוד בגוף זקוף ולא לסמוך על שום דבר, מאשר להתכופף ולסמוך את עצמו. כי הכפיפה אינה מעכבת כלל והוא רק מנהג טוב.

עיני הקטן ביום כפור

א. קטן או קטנה פחות מגיל תשע - אין צריכים לצום אפילו רק כמה שעות. ואם בכל זאת הקטן רוצה בכל זאת לצום כמה שעות, יש להרשות לו למנוע את עצמו מאכילה ושתייה בלילה, אך לא יותר מזה. אבל אם הוא רוצה לאכול או לשתות - אסור למנוע זאת ממנו. ומה שנהגו המון עם, שבילל יום הכפורים מענים את הקטנים ואף כשצריכים לאכול אין

נותנים להם, טעות הוא בידם (אלף המגן, תרט"ז ה).

ב. מגיל תשע עד גיל אחת עשרה, צריכים לצום קצת, והיינו שיאכל וישתה כשהיה לאחר הזמן שרגיל לאכול ולשתות ביום. ג. מגיל אחת עשרה עד בר מצוה, אם הוא 'בריא' נוהגים שצם עד חצות היום. ואם הוא 'חלש קצת', יצום רק קצת וכמו בפחות מגיל זה.

ד. בכל אופן שאמרנו שיוכל לאכול - מותר לגעת באוכל ולתת לו אפילו לפיו. וכמו כן מותר לו לאכול ולשתות כמה ומה שהוא רוצה. ואינו צריך לעשות 'קידוש'. ונטול ידיו כרגיל. ובברכת המזון יאמר 'יעלה ויבוא', ואם שכח אינו צריך לחזור ולברך.

ה. נעלית נעליים: עד גיל שלוש, אם יש צורך אפשר ללבשו נעליים רגילות. לאחר גיל שלוש, צריך ללבשו נעליים של יום כיפור. ואם יש צורך הגון, אפשר להקל שילבש נעליים רגילות עד גיל שש.

ו. רחיצה: עד גיל תשע, אם יש צורך הגון יכול להתרחץ במים באופן שמותר בשבת, והיינו במים קרים בלבד. אבל לאחר גיל תשע - אסור להתרחץ כלל ודינו כמו גדול בזה (חנוך לנער פכ"ג הערה ב'וס"ד).

זכור

נהגו לומר 'זכור' בבית הכנסת לאחר קריאת התורה. אבל אין שום חיוב לאמרו בבית הכנסת דוקא, ומי שמתפלל בביתו יכול לאמרו שם בלי שום פקפוק כלל. ודע, ששיקף תועלת ה'זכור' הוא הנדבה לצדקה לעילוי נשמתו.